

1910 - 1960 - 2004

Leuvens
Historisch
Genootschap vzw

Leuven Historisch Genootschap vzw
Brusselsestraat 46/05 3000 Leuven

Leuven, 15 januari 2008

Aan het College van Burgemeester en Schepenen - Stad Leuven,

Geacht college,

Betreft: Bouwaanvraag Orgel Sint-Pieterskerk - Bezwaarschrift

Het Leuven Historisch Genootschap heeft na het analyseren van de voorliggende aanvraag en het meermaals bezoeken van de St.-Pieterskerk enkele fundamentele punten aan te brengen.

We verwijzen als eerste naar onze *Nieuwsbrief (jaargang 3, nr.4, december 2005, pag.2 tot 5)* van het Leuven Historisch Genootschap, waarin reeds een aantal inzichten werden aangebracht.

Het loont de moeite om een aantal van onze eerdere bijdragen (GOKLO) te lezen in verband met de vroegere inkomportalen van de St.-Pieterskerk om te mogen besluiten dat er **lichtzinnig is omgesprongen met het ontwerp van een prestigieus orgel in één van de belangrijkste historische monumenten van Leuven.**

We geven graag een aantal bronnen die, in zover we het resultaat van de studie inschatten, waarschijnlijk nooit zijn geraadpleegd. [R. Uytterhoeven, *Het verdwenen tochtportaal van de Leuvense St.-Pieterskerk*. Jaarboek van GOKLO 1993 (p. 156-165) en D. Deneffe, *Het verdwenen tochtportaal van de Leuvense St.-Pieterskerk*. Arca Lovaniensis nr.15-16, 1986-1987 (p 223-250)]. Ook vermelden we het themanummer van het Tijdschrift *Orgelkunst*, 2006, nr.3, G. Huybens, *Contiusproject, een paard van Troye*, p.160-162 en A. Maesschalck en J. Viaene, *Het sacrale licht in de gotische Sint-Pieterskerk te Leuven, de dreigende afscherming ervan door een nieuw orgel*, p.168-173.

Het langdurig stilzwijgen na de presentatie van het eerste opzet en het plots overgaan tot een openbaar onderzoek heeft iedereen verrast. Het feit dat men **nagelaten heeft de expertise in te roepen van de nochtans beschikbare deskundigheid**, zowel bij onze vereniging (LHG) als bij andere specialisten, maakt dat het welslagen van het opzet bijna kansloos is. Een publiek draagvlak creëren is hier over het hoofd gezien. We hopen dat bij een herziening van het ontwerp een andere aanpak zal gevolgd worden.

VISIE

Het moge duidelijk zijn dat we **de schenking van een orgel een culturele weldaad voor de Stad Leuven vinden**. De plaats en de wijze waarop dit gebeurt, is echter onaanvaardbaar en we motiveren dit daarom met een aantal punten. Over de verantwoording van het 'barokke' orgel zelf op deze plaats is ook zeer weinig terug te vinden in de nota.

PROCEDURE

Het **aanbrengen van de aankondiging** op slechts één plaats is niet geldig volgens de inhoud van wet, namelijk art. 5 van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 mei 2000. In principe moest er op 4 plaatsen aangekondigd worden. En dat de twee voornaamste publieke ingangen niet werden gebruikt maar enkel de noordingang aan het Margarethaplein, stemt tot nadenken over de zorg voor informatie van de opdrachtgever aan de bevolking. Vele Leuvenaars hebben zich in extremis moeten informeren.

DOSSIER

Het belangrijkste is het **ontbreken van de verantwoordingsnota**. Men beperkt zich tot een onvolledige technische beschrijving zonder meer. Minimaal moet de inplanting geargumenteed worden en de integratie in de omliggende omgeving (in de kerk). Dit vooral in verband met de relatie tot de historische opbouw, de zuivere stijl van de kerk binnenin en de ingreep van het blindmaken van de Westgevel.

Er is geen afbraakdossier of tekening van het huidig tochtportaal terug te vinden. Nochtans is dit portaal het ontwerp van Prof. Kanunnik R. Lemaire, geplaatst na de brand van 1914. Het bestaande portaal is qua detaillering overtuigender dan het nieuwe voorgestelde portaal, vaag en onvolledig. De vraag is ook of dit eigentijds en zorgvuldig uitgewerkt portaal niet evengoed tot de bescherming hoort.

Bij het dossier **ontbreekt een funderingsplan en aanpak**. De resultaten van een noodzakelijke grondsondering in de volle grond van het torencomplex mag zeker niet ontbreken en zijn een elementair onderdeel van een relatief zware ingreep. Dat deze nauwkeurig moet zijn, wordt aangegeven, maar hoe de uitwerking ervan is niet aanwezig en blijft zodanig een groot raadsel.

De plattegrond van het gelijkvloers met een doorsnede op ooghoogte, dit om de volledige inschatting van het even belangrijke portaal te kunnen maken, ontbreekt. Enkel het aanzicht is gedeeltelijk gegeven. De vlotte circulatie en (brand)veiligheid zijn betwistbaar. Nu zijn er twee aparte doorgangen tegenover één geplande.

Een aantal **elementen zijn niet weergegeven**, of niet consequent uitgewerkt in het grondplan, de aan- en doorsnede. We denken hierbij aan:

- het ontbreken van elke trapsituatie naar het doksaal
- het niet tekenen van het horizontale aanzicht van de verluchtingsopstelling
- het ontbreken van een doorsnede ter hoogte van de fundering
- de onduidelijkheid en detaillering van de aansluiting van de verluchting dwars door het triforium en dakkap.
- enz.

Het **zou nuttig** geweest zijn om een **perspectieftekening** vanuit de belangrijkste gezichtpunten bij de aanvraag bijgevoegd te hebben.

ONTWERP

Architectuur en esthetiek.

Er mag in geen geval over het hoofd worden gezien, dat de Sint-Pieterskerk van Leuven sedert 1937 een beschermd monument is (KB. 19.04.1937. Staatsblad, 28.05.1937) waarmee toch zal moeten rekening gehouden worden. De uitwerking van het voorstel bewijst dat het om een noodsituatie gaat. Men gaat eerst een 'te groot orgel' bedenken en dan gaat men op zoek naar een geschikte plaats.

Eén van de belangrijkste kenmerken voor de Gotiek is de lichtinval. Het verdwijnen van de lichtbron door het westvenster door het plaatsen van het orgel, op nauwelijks 0.96 meter is onaanvaardbaar. Het is vooraf duidelijk dat de volledige voorzone in het donker zal gehuld zijn. Het is duidelijk dat de orgelpositie aan de westgevel uit oogpunt van de gotische uitstraling en zuiverheid van deze kerk niet kan op deze manier. Leuven trekt toch met nadruk de troefkaart uit van de gotiek!

De impact van het problematisch dichtzetten van de westelijke raampartij met de voortdurende temperatuurschommelingen, bezonning (ondanks het aanwenden van een "hitteschild"), trillingen van wegverkeer, onderhoud, ...is niet besproken. Men zal toch de nodige gevelingrepen en voorzorgen moeten nemen.

Een meer bescheiden (eigentijds) ontwerp op de plaats waar het historisch Crinon-orgel zich bevond tot mei 1944, nl. in de noorder-zijbeuk, zou kunnen. Dit herneemt de vroegere verbinding met het bestaande doksaal, wat liturgisch en zeker ook historisch en zelfs musicologisch kan verantwoord worden.

Een andere concert-locatie voor dit orgel, na een goed doordachte voorstudie en raadpleging, is zeker te vinden in Leuven. Suggesties brengen wij om verwarring te vermijden, niet verder aan.

Maar zou Leuven niet liever zorgen voor een gloednieuwe ruime en polyvalente concertzaal de stad waardig? Iets in de aard van het Paleis voor Schone Kunsten te Brussel?

Het is een stap terug en daarom ook absoluut **onaanvaardbaar in het jaar 2008, een barokmeubel** (kopie uit de 18de eeuw!) **te plaatsen in een gotische kerk**, wanneer hedendaagse, dus moderne concepten zonder problemen in de kerk een plaats zouden kunnen vinden

PRACTISCHE BESCHOUWINGEN

Het is nefast dat 1200 lijnbussen circuleren en men kan toch moeilijk het centrum onbereikbaar maken omwille van een orgelrecital.

Er is **weinig ruimte gelaten wordt voor het uitladen van de klokken**, nodig bij herstellingen of aanpassingen van de klokkentoren.

De **toegang tot het doksaal** (trap of lift) is op het plan nergens te bespeuren. Dit moet toch ruim genoeg zijn om eventueel met instrumenten naar boven te kunnen gaan.

De uitbouw van een **portaal**, met een veel grotere plattegrond-inname en veel dieper als nu, **belast binnen bij drukte ook de ontvangstfunctie**, nu nog ruim haalbaar in de voorzone met de 3 grote beuken.

BONDIG

Een orgel van dit formaat, met liefde aan de stad geschonken, hoort niet in de St.-Pieterskerk thuis, maar in een aangepaste, nieuw te bouwen 'polyvalente concertzaal'.

We hopen onze inzichten behandeld te zien, zodat men ons niet kan aanwrijven dat we ons erfgoed niet grondig genoeg kennen en verdedigd hebben.

De voorzitter
Paul Reekmans

Penningmeester
Jos Devos